

TÉREY JÁNOS

Disznófő

(RÉSZLET A LEGKISEBB JÉGKORSZAK CÍMŰ REGÉNYBŐL)

Kőnig Attila, az író a Fácán vendéglő udvarán
Parkolta le gömbölyű orrú hórobogóját.
Kibújt a robusztus kormányvilla mögül.
Kis seprűjével takarította le a havat
A pirosra krómozott motorháztetőről.
Úgy húzta végig a kezét a kerek fémpofán
És a szélvédő üvegén, mintha lovat simogatna.
Kőnig harmincas, hirtelenszőke ember,
Enyhén piknikus alkat. Lennon-keretes
Szemüvegével olyan, mint egy kisvárosi
Melegikon, akit *kinevet* magából a közösség.
Ami feltűnő rajta, a tekintete élénksége,
Nagyon kék szemfényében
A plusz világítás. Bár ez a Kőnig
Dehogyan buzi, legalábbis nem tud
Semmi hasonló hajlandóságáról.

Reggel még nem tudta eldönteni,
Vajon hómobillal menjem föl a hegyre,
Vagy a BMW is jó lesz? Ez az út ekkora hóban
Lánccal is kínlódás, de most nem esik legalább.
Tisztára a Hoth bolygó, komolyan, már csak
A birodalmi lépegetőket hiányolom, gondolta.
Legyen a robogó. Ezzel
A piros kapszulával öröm furikázni.
Emlékezett, hogy tavaly ilyenkor
Forgatás volt odafönt a hegyen,
Binder Livia volt a főszereplője,
Őt zsongta körül a pufidzsekibe öltözött stáb.
Csúcsjelenetük egy tetőteraszparti volt,
Amit a svábhegyi szanatóriumban vettek föl
Az – akkor még – kevés havas nap egyikén,

Kölcsönként hóagyúval és intenzív hóemberépítés keretében.
Abból volt hiány, amiből most fölöslegük van! Vicces.
Kőnig szerényen beledolgozott a forgatókönyvbe,
Biztos, ami biztos, mert mit meg nem tesz
Az ember a túléléséért! *Boldog karit, Zsú!*,
Ez lett a címe a filmalkotásnak; reklámok ígérik,
Valóságos *snow attack* lesz a jóízlés ellen,
Most karácsonykor premier.

A svábhegyi víztoronyig jártak a buszok,
Törékenyebb autók se merészkedtek följebb;
Terepjárók előnyben, természetesen.
Kőnig riportra indult, interjúzni az új könyvéhez,
Amelynek munkacíme *Tündöklése & Bukása*,
És alanyokként olyan embereket keresett,
Akik a magasból csúsztak eléggé mélyre.
Korábbi tippje a Zerkowitz-major volt
Az aszfaltút kanyarja után emelkedő ösvényen,
Annak is a legvégén, mégsem olyan mélyen az erdőben,
Amit sűgás, térkép vagy vezető nélkül
Idegen sohasem találna meg,
Csak a tősgyökeres zugligetiek;
De azok meg nem merik látogatni új lakói miatt.
Az ösvény kezdetét behorpadt
Drótkerítés őrzi, nevetséges lengőajtóval;
Ami a végén kivehető, az sem túl sok:
Két rozoga házikó meg egy leégett fészker romjai
Látszanak fönt. Vicsorgó téglájú parasztkorok,
Méteres szeméthegek, átható bűz.
Törvényes lakói rég kiöregedtek,
Azóta csavargók tanyáznak benne,
Akik lopkodnak a környékbéli villákból;
Öntudatos kutyáik láncon csaholnak a kirándulókra.
Ezekhez most Kőnignek nem volt hangulata,
Különben sem az ő célcsoportja,
Nyomorultak közé sose menne egyedül.

Tükröződik az épületfunkciók váltakozásában
A kor szelleme, állapította meg Kőnig.
A régi lóvasút-végállomásból,
E fatornácos vadászaházból, nemrég símulató lett;

A lejtőn pedig egy hajdani pszichiátria – azelőtt
Tüdőgyógyintézet –: ma ötcsillagos szálloda.
Megőrizték mint télikertet favázas, üvegablakos
Melléképületét, az egykori napoztatót
(A hegy rossz nyelve szerint nem gyógyultak föl
A tüdőbetegek az Istennek sem,
Hát hoztak helyettük bolondokat...
Micsoda nyomorú múlt! És rádiózó jelen!).

Más, rosszul pozícionált épületek nem jártak ilyen jól.
Kőnig elhaladt az Istenszemének titulált
És enyészetnek átadott fogadó mellett
(Egykor Kossuth Lajos szerkesztő úr búvóhelye volt,
Akit itt fogtak le megyegyűlési tudósításaiért.
Kossuth, Kőnig szerint, rokonszenvesen tündökölt és bukott.
Kár, hogy őt már nem tudja meginterjúvolni).
Emberünk úgy tudta, a fogadónak
Egy kiszáradt, kövezett medrű tava is van,
És most anarchista kolónia él a partján,
Akárcsak a volt Disznófő vendéglőben...
Amott meg, ahol szétnyílik a fenyők zöld függőnye,
Az elfogatás emlékét őrző
Kossuth-mellszobor alatt, faházikó áll,
Rönkökből ácsolva. Tetőablakokkal ékes,
Jancsi és Juliska-beütésű erdei lak.
Beszögezett spalettáin színes állatfigurák.
Szarvas, mackó és róka
(A macinak a graffitisek kénsárga sprével
Démoni vigyort rajzoltak).
A nyolcvanas években még főzőcskéztek
A kunyhóban szakadár értelmiségiek,
Változó összetételű kommunák tagjai,
Mint afféle bizalmas kulcsosház, olyan volt.
Kőnig tudta, kóborlóké lett ez is, meg a Disznófő is,
Elárulta őket illegális füstjével a kémény;
S a faviskó belefagyva, ahogy annyi
Magányos ház a hegyen,
Rendszerváltás korabeli állapotába.

Rögtönzöttnek látszó, buherált homlokzat,
Üvegezett veranda;
Zöld-fehér csíkos napernyőtöredékek,
Kátránytető.
A forrásház a disznófejű kúttal üresen tátong,
Mióta megszökött a víz.
Szemközt második világháborús bunker bejárata.
Fönt lobogó leng:
Úgy látszik, élnek a házban, őrzik. Újabban ki is pofozták
Valamelyest.

A vendéglő mögött emeletes,
Fehér, sátoztetős melléképület állt.
Kőnig kopogott, semmi. Megint semmi.
Benyomta a bejáratot takaró deszkát,
Széltében-hosszában megjelent az ajtókeretben,
Aztán gyorsan és határozottan benyomult,
Mint egy zártosztályra. Fölismerte, akit keresett.
Nagyszakállú fickó volt.
Barna kukásapkát viselt, de meglepő módon
Vízlepergető anyaggal borított pufidzsekije volt
És alig kopott, bő farmere.
Remek, magas szárú fűzős cipő a lábán.
Norvégmintás pulóver is, biztos a máltaiak révén
Jutott hozzá. És még kötött kesztyű is!
Éppen most pattant föl vetetlen ágyáról.

„Maga az, Henrik?“, kérdezte sipító hangján Kőnig.
„Úgy van, Tompa Henrik vagyok. És maga ki?“
„Elnézést a zavarásért. Kőnig Attila
– Nyújtotta kezét az író. – Talán már hallott rólam.
Tulajdonképpen kolléga. Én is újságokba írok, mint maga.
Régi rajongója vagyok. És imádom a humorát.“
„Kösz... És mégis, mit keres itt, Kőnig úr?“
„A Nemzeti Színházban ajánlották magát,
Tompa Henriket mint különleges esetet...
Szóval hogy a... Disznófő kolónia lakója lett.
Ez aztán a komoly alámerülés!
Minden álromantika nélkül meg akarom írni,
Hogyan jutott a szakmája csúcsáról,
A Staatsoperbeli zsöllyéből ide, az erdőbe.“

„Kérem, hogyne, van mit írni. Persze, bátran írja csak.”
 „Valami viszonylag tiszta helyet keresek”, mondta Kőnig,
 És rövid kutatás után kitette
 Az ablakpárkányra a diktafonját.
 „És emlékszik, hogy teltek azelőtt
 A napjai, Henrik? Amikor operába járt, külföldre is.
 Sőt egy időben saját kritikai rovata is volt..
 Félték a maga csípős tollától a dívák.
 Volt egy nagy, reménytelen szerelme,
 Igaz? Delfin, a szoprán. Vagy ne is emlékeztessen, igaz?”
 „Hagyjuk. De tényleg. Maga úgymint tud, Attila.”
 „A nők.” „Hát persze, hogy a nők.” „Egyedül van?”
 „A többiek elvannak, fát szedni. Van egy cigije?”
 „Sajnos, nem dohányzom.” „Nagy kár.”

Porszemek táncoltak a tetőablakon át
 Beáradó, ragyogó téli napsütésben.
 „Ahhoz képest, hogy történt magával... Tényleg
 Egész tűrhetően néz ki, Henrik – óvatoskodott
 Kőnig. – Azt is megírom, hogyan lett hajléktalan.”
 „Én nem vagyok hajléktalan”, csattant föl Henrik.
 Anélkül, hogy helyel kínálta volna Kőniget,
 Ő maga huppant le egy hokedlire.
 „Nem?”, kérdezte Kőnig, és leült a földre.
 „Nem. Most is gondoskodnak rólam.”
 „De kicsoda?” „Például az állam. Jön a nyugdíjam
 A bankszámlámra. Mert képzelje, van nekem olyan is.
 Nézzen szét, van hol laknom. Méghozzá zöldövezetben.
 Értek a fákhöz. Imádom a feketefenyőket.
 Van egy ritka pillangónk, sehol máshol nem él, csak itt.
 A csíkos boglárka, hm? Hallott már róla, uram?”
 „Hogy jön ez ide?” „Az itteni gyepeket kedveli.”
 „Zajos zöldövezet, nem?” „De, sajnos, az.
 Nagy baj, túl sok a turista, főleg mióta
 Idebarmolták ezt a kerékpárpályát
 A libegő alá.” „Szoktam látni, ja.
 Extrém sportolóktól hemzseg nyáron az erdő.”
 „De ilyenkor télen csönd és nyugalom van.”
 „Aha. Csak a vakszolt sílécek siklanak lefelé.”

Kőnig úgy tett, mint aki végső aduját veti be, és döfött:
„Nem a sajátjában él.” „Nem, na és? Ez a kóceráj
Évekig üresen állt. Értse meg, amíg ide nem jöttem,
Nem volt gazdája. Lerohadt volna tövig,
Ha ki nem pofozom. Jó, hát akkor foglaló vagyok,
De nagy különbség: *nem* hajléktalan.”
„Jó, annyi baj legyen”, ráncolta homlokát az író.
„Van itt a házban néhány izgalmas denevér is.”
„Izgalmas. Nem fél közöttük egyedül?”
„Nem vagyok egyedül. Vannak nők is.”
„Milyenek a lakótársak?” „Normális emberek.
Van bukott népzeneész, van esztergályos is.”
„Henrik, nnna... meséljen még valamit magáról.
Mondja, hogyan telik egy átlagos napja idehaza?”
„Olvasok és mászkálok az erdőben. Ahogy régen.
Ha érdekl, minden este egy kicsit iszom.”
„Nem lehet másképp kibírni...” „Azért ennem is van mit.”
„Tudnak például mosakodni?” „Megoldjuk, ja.
Víz folyik a csapból, fűt a bojler...”
„Mit hallok, fűtés, víz? És ki fizeti be a számlákat?”
„Mi. Le van zsírozva. Bár ez bonyolult...
Újabban megesik, hogy nincsen áram,
Ha leszakadnak a vezetékek a hó súlya alatt.
Olyankor muszáj a cserépkályhát is beüzemelni.
Kurkászni kell fa után, bár az tilos.
Én csak a lehullott gallyakat szedem össze.
A hivatásos tolvajok sokkal dörzsöltebbek,
Mint mi, őket elkapni is jóval nehezebb.”
„De azért járőröznek a rendészek, mi?”
„Erdészek azok, nem rendészek. Igazoltatnak,
Átvizsgálják a gyanús kocsikat.”
„Na jó, de mit tudnak csinálni magukkal?”
„Tettenérés esetén joguk van kényszert alkalmazni,
Amíg a rendőrség kiérkezik... Ha csak
Egyetlen száraz gallyat is látnak a kezemben,
A büntetésem ugyanaz, mintha kivágnék egy élő fát,
Vagy letaposnék egy védett fajhoz tartozó
Növényt. Jó, hát én ügyesen csinálom.
– Szünet állt be. – És a börtön rosszabb, mint az erdő.”

Hosszabb szünet. „De hát vajon hogyan is történhetett meg ez?
– Sóhajtott Kőnig. – Hogy onnan *ide* csúszott.”
„Nézze, uram...” „Az, hogy így járt... Higgyc el,
Nagyon fáj nekem is”, habogott Kőnig. „Jól van, elmondom.
Képzeld, Kőnig úr, én a lakásmaffia áldozata lettem.
Félig már le voltam égve, amikor
Összebarátkoztam egy szimpatikus lánnyal,
Aki olyan édesen törte a magyart, hogy csak na...
És tudtomon kívül egy prostituált lett a barátnőm.
Mire észbekaptam, behálózott egy bűnszövetkezet.
Az küldte hozzám azt az ukrán csajszi,
Aki egy időre be is költözött hozzám.
Oxánának hívták. Egyébként, ha már...
Jól kijöttünk egymással. Egy piás éjszakán
A pesti barátai aláírtak velem egy papírt,
És mikor kijózanodtam, órák teltek el,
Mire fölfogtam, hogy mit is írtam alá.”
„Egy adásvételi szerződést, igaz?”
„Kitalálta. És aznapról a Kresz Géza
Utcai lakásom az Oxánáéé volt.
Hát ők egy hálózat vagy mi... én nem tudom.
Jó, hogy a legalább könyveimet elhozhattam hazulról.”
„Nem kellett Oxánának?” „Sőt a kutyának sem.”
„De mi állt abban a szerződésben?”
„Hogy készpénzért eladom a lakásomat.
Ugyanazzal a lendülettel dobtak ki belőle,
De még aznap. És nem volt hova mennem.
Rokkantnyugdíjas lettem, idegi alapon.
Minden rokonom Erdélyben él vagy halott.
Akkoriban bukkantam erre a házra.
Idehurcolkodtam azzal, amim megmaradt.”
„És hová lett a vételár, uram?” „Ja, a pénz?
Én egy árva fillért sem láttam soha, Kaiser.”

„Kőnig.” „Bocs, Kőnig. A lakásomat rögtön továbbadták,
És már egy jóhiszemű vevő ül benne,
Akit nem lehet csak úgy kirakni.
Fél éve a bíróságon van az ügy.
Úgyhogy most itt élek, járom
A lucfenyvest, az akácost meg a nyárást.
Azt hiszem, voltam már nagyobb pácban is.”

„És hogyan látja a jövőjét?”
„Kérem, vannak tartalékaim.
A tehetségem, példának okáért.
Régen azt hittem, úgy és onnan jön a megváltás,
Ahogyan és ahonnét sose várom. Mondogattam:
Élvezd ki a nélkülözés minden percét, Henrikem,
Gondolkodj, hogyan tudnád hasznosítani a kint,
Mert egyszer csak vége lesz, és megint
Beleülsz a málnásba, tök véletlenül...
Ezt mondogattam.” „Szóval azt hitte, hogy nemesít a kín?”
„Azt. Ami jó nagy hülyeség. Mert a nyomor,
Az nem jó semmire.” „Semmire?” „Ne vicceljen.
Nincs benne semmi irigylendő.
Sosem annak érdekes, aki benne rohad.
Nin-csen ben-ne sem-mi hasz-no-sít-ha-tó”,
Mondta tagoltan Henrik. „És mondja csak,
Hogy képzeled a kitörését a nyomorból?”
„Én nem élek nyomorban. Még a maga kedvéért sem.”
„De miben bízik most?” „Például hogy maga
Békén hagy, és elhúzza végre innen.
Például, hogy létezik tulajdonjog.
Például, hogy sikerül visszaperelni a lakásomat.”
Kőnig meglepődött, de nem adta jelét.
„Szóval bízik. Abban bízik, hogy jut még fölfelé?”
„Igen, pontosan ebben. És miért ne bízna?”
Van egy lakásom. Most mások ülnek benne,
Igaz, de törvény szerint mégis az enyém”,
Hajtogatta Henrik makacsul.
„Illúziók. Ezek illúziók, Henrik”, suttogetta Kőnig.

Henrik egyszeriben föl pattant lötyögő lábú hokedlijéről.
„Idejöttél leereszkedni? Lesajnálni, mi?
Jöttél ide, haver, az ezeréves cikkeimmel,
Ébresztgetted a tetves hiúságomat...
Pedig én nem állok szóba senkivel, és jól teszem.”
„Higgye el, hogy én nem vagyok olyan...”,
Bizonygatta sápadtan Kőnig.
„Belőlem akarsz profitálni? Na, kapd be.
Belegárgyultál a kisebbségeidbe,
A nyereséges nyomorultjaidba, hülyegyerek.
Nem sült ki az a könnyáztatta két szép szemed?”

Na, húzzál innen, te szemét geciláda.
Én nem vagyok szegény.” „Nem?” „*Teneked* nem.”
„Csórikám, idefigyelj...” , csúszott ki az író száján.
„Húúúú... Ejnye! Én csóró? Nem, *neked* soha.
Én nem vagyok hajléktalan,
Se palesztin menekült, ne reménykedj...”
„Szórakozol?” „Éppen te szórakozol velem,
Azt a jogvédő, emberbaráti kurva anyádat!...
Elviselhetetlen, olyan ostoba vagy.”
„Meg fogod bánni, Henrik.” „Takarodj”,
Üvöltötte Henrik, majd fogta, gyomorszájon vágta,
És egyszerűen kihajította Kőniget az ajtón.
„Mondom, kapd be!” Bevágta utána. „Na,
Ez kész – motyogta Kőnig az útfélre köpve. –
Utolsó rohadék. Jó, nem baj, majd kitalálok
Valakit helyette. Dögöljön meg.” Most vette észre,
A diktafonja sajnos ott maradt.

Kőnig az ösvényen meg is botlott, gurult egypár métert lefelé.
Visszanézett, káromkodott egy különösen cifrát,
De aztán jobbnak látta, ha mégis
Elindul a piros hórobogójához.

SIMON ENDRE: HÁZAK